

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Biserica ortodocsă română înaintea Majestății Sale în Boros-Șebeș.

Biserica ortodocsă română pururia credincioasă prênaltului Tron și préglorioasei Case domnitore, urmând tradițiunilor, moscenite din bătrâni, s'a grăbit și de astădată din incidentul venirii Majestății Sale la Boros-Șebeș, în comitatul Aradului, a da espresiune credinței sale neclătite și alipirei sale nestrămutate cătră prênaltul Tron și cătră préglorioasa dinastie, cu aceeași căldură a inimei, carea a caracterizat totdeauna biserica ortodocsă română.

Spre scopul acesta Pré Sântia Sa părintele Episcop al Aradului Ioan Mețian a călătorit Vineria trecută la Boros-Șebeș; ér Sâmbetă dimineta la sosirea Maiestății Sale s'a prezentat la gară la primire. Majestatea Sa a sosit în aceeași și la orele 7 și 30 de minute, și după ce a fost bineventat din partea dlui vicecomite al comitatului Arad, Majestatea Sa a binevoit a-se întreținé cu dnii ministrii cari erau de față cu șefii autorităților civile și militare și cu Pré Sântiile Lor părinții Episcopi: Desewfy, Michail Pavel și Ioan Mețian. După acésta Majestatea Sa se urcă în trăsura, și între urările și aclamări nesfârșite din partea poporului întră în Boros-Șebeș, și descălecă în castelul contelui Wenkheim.

Astăzi s'a prezentat înaintea Majestății Sale biserica ortodocsă română sub conducerea Pré Sântiei Sale prin o deputațiune compusă din următorii membri ai clerului eparchiei, și anume: protosincelul Augustin Hamsea, părinții protopresviteri: Moise Bocșan, Ioan Groza, Vasiliu Beleş, Constantin Gurban, Georgiu Popoviciu, Ignatié Papp, părintele Dionisiu Popoviciu, ases. consist., Iosif Besan, administrator protopresviteral, preoții: Ioan Gurban, Ioan Morariu, Dr. Demetriu Barbu, Iosif Ursu, Zacharia Halic, Augustin Mihulin, Ioan Avram, Augustin Beleş, Ioan Giulani, Georgiu Lupșa, Gavriil Lazar, Lazar Oprea, Teodor Coloja, Axente Chirilă, Simeon Cornea, Arseniu Circus, Arseniu Leuca, Teodor Bodea, Ioan Mera, Traian

Mageru, Ioan Drăganca, Ioan Muntean, Corneliu Lazar, Damaschin Stefan, Leontin Beltechi, Teodor Rada, Marchiș, Ioan Cimponeriu și diaconul Enea Joldea.

Cu această ocaziune Pré Sântia Sa a pronunțat următoarea alocuțiune:

„Majestatea Vóstră cesarea și apostolică regescă!

Pré grațioase Dómnne!

Tóte popórele patriei simțesc nemărginită bucurie, de câte-ori au fericirea a saluta pe Majestatea Vóstră în mijlocul lor.

Asemenea bucurie mare simte acuma și clerul și poporul român din acest ținut, locuit aprópe numai de Români, fii ai bisericei gr. or. române aparținători eparchiei mele; de aceea în numele clerului și poporului român de religinea greco-orientală, în numele bisericei nóstre naționale române, grăbim și noi, și la acésta ocaziune, cu adencă supunere omagială, a da espresiune simțemintelor nóstre de credință, alipire și loialitate, ce le nutrim cătră Majestatea Vóstră și preainalta casă domnitore.

Biserica nóstră națională, nici între grelele înprejurări de acuma nu perde din vedere sublima ei misiune, de a conlucra nu numai la fericirea credincioșilor ei, dar și la propagarea dragostei evangelize față de toți supușii Majestății Vóstre, fără osebite de limbă și confesiune, și prin acésta și la fericirea iubitei nóstre patrii, aflând în părintesca grație a Majestății Vóstre cel mai puternic sprigin, la împlinirea tot mai cu succes a acelei sublime misiuni, deplin convinsă, că inima părintescă a Majestății Vóstre doresce deopotrivă, fericirea tuturor popórelor supuse gloriosului sceptru al Majestății Vóstre.

Deci pe lângă cea mai adâncă supunere rugăm pre Majestatea Voastră, se Vă îndurați prea grațios a primi și dela noi, adâncile noastre manifestări și asigurări de credință, alipire și loialitate, și pre noi și biserica noastră, și pre credinciosul nostru popor a-l învrednici și mai departe de prea înalta grație regescă.

Noi și toți credincioșii nostri, pe lângă cultivarea frumóselor virtuți de credință și loialitate e ereditate dela strămoși, nu vom înceta în rugăciunile noastre de toate zilele, a implora binecuvântarea ceriului asupra preainaltei persoane a Majestății Vostre, asupra preainaltei case domnitore și asupra iubitei noastre patrii, a cărei bunăstare și înflorire este nisuița comună a tuturor popórelor Sale.

Să trăiească Majestatea Sa !"

La această alocuțiune Majestatea Sa s'a îndurat pré grațios a răspunde următoarele :

„Cu plăcere Vă asigurerez pre DVoastră despre nestrămutata mea grație și despre binevoitoriul meu sprijin, carele se estinde față de fie-care din supușii mei de o potrivă, fără deosebire de confesiune și naționalitate. Sperez de altcum și așcept, că și DVoastră prin influința ce posedateți, veți ține pre credincioșii DVoastră departe de acele agitațiuni periculoase, cari în unele ținuturi țintesc a seduce poporul, — pentru-că deși limba nu este una și aceeași, — fie-care naționalitate are datorința a susține bunăînțelegere cu celelalte naționalități și a stima legile și constituțiunea țerii, de óre-ce numai astfel póte se ajungă în pozițiunea de a-și asigura și desvolta înteresele și bună-starea.“

După acest răspuns Majestatea Sa a binevoit a-se întreține cu Pré Sânția Sa și cu 9 dintre membrii deputațiunii, informându-se despre mersul afacerilor bisericesci-scolare din eparchiă, — esprimându-și între altele și bucuria, că biserica română s'a prezentat și de astă-dată prin o deputațiune, atât de frumósă și numerosă.

Dupa acesta Pré Sânția Sa dimpreună cu întregă deputațiunea merse la sfânta biserică. Aici P. S. S. oficiă cu mare asistență sfânta liturgiă în ființa de față a unui numer însemnat de credincioși.

După sfânta liturgiă P. S. S. oficiă un Te-Deum, în carele ridică rugăciuni ferbinți pentru îndelunga viață și sănătate a Majestății Sale și a întregii case domnitore ; ér la finea serviciului ținu poporului o cuvântare instructivă și acomodată însemnătății țilei, apoi împărtășe poporului binecuvântarea sa arhierescă.

Fiă ca Ceriul să primescă sfintele rugăciuni,

ridicate și cu această ocasiune de sfânta biserică, și pre Majestatea Sa să-ț țină întru mulți fericiti ani spre binele și înaintarea popórelor Sale.

Din satul Mărășești.

— Scriere populară. —

Cine a fost vr'odată prin satul Mărășești, a auđit de bună sémă de vestea lui Nică Voinicul. Este cam de mult, de când a murit, Dumneđeu să-l ierte ; dar bietul om a rămas de poveste în sat, și ómenii vorbesc și acum de el, de câte ori să-ntêlnesc unul cu altul.

Bine fac ómenii, că vorbesc de el, pentrucă să vedeți, din pățania altora omul póte să învețe multe ; și apoi este totdeuna mai bine, să înveți din pățania altora decât din pățania ta. Pățania altora este ef-tină, o aude, séu o ceteșce, séu o vede omul de multe ori cu ochii ; dar pățania noastră este totdeuna scumpă. Trebuie să ne lovim cu capul de mulți pă-reți, și să dăm preste multe necazuri, până când să putem învăța din pățania noastră a ne feri de réu și a face binele.

Apoi din pățania lui Nică Voinicul și pot învăța ómenii multe, pentrucă multe au dat de capul lui, până când a ajuns să rămână de poveste-în sat.

Nică Voinicul, să vedeți, n'a fost om de rënd. Pre când s'a însurat nu era om înaintea lui în Mărășești. Avea casă bună, pământ mult și bun și mulțime de vite. Nu pentru averea sa însă s'a facut el om așa vestit, pentrucă avere mai au și alți mulți în lume. El sërmanul a avut însă o smintă mare, și sciți povestea vorbii : vestea și numele omului, când este de bine, să duce cum să duce : dar când este de réu, să ferescă Dumneđeu, să duce mai iute, decât fulgerul.

Așa o a pățit și Nică. El sëracul a avut în totă viața păcatul, că i-a plăcut judecățile și ușile domnilor mai mult decât casa și pământul lui. El era mai mult pre la oraș după judecăți, decât acasă și la lucrurile lui. Ajunsese, de când n'avea judecată cu niminea, n'avea nici o tiena și nici o odichnă.

De aceea puținii ómeni au rămas în sat, cu cari să nu fiă avut judecată. Mai întâiu a avut judecată cu frații pentru partea dela părinți, apoi cu socru-séu pentru zestrea muerii, apoi cu un neamț pentru neșce pământ, apoi cu biréul, cu notariul, cu popa și cu dascalul, că asta n'o fac bine, că ceea-laltă o fac réu, și așa mai departe, cu unul pentru una, cu altul pentru alta, până când a luat pe rënd mai pre toți ómenii din sat.

Ajunsese să-l cunoscă toți domnii, și să-l ocolescă de departe toți ómenii, cu cari să întâlnea, de frică, să nu le facă potcă.

Apoi de, judecata este și ea bună, când este bună, și când are omul drept. Dar când vei umbla

tot după judecată cu drept și fără drept, și când vei căuta certa cu lumina aprinsă, să scii, c'o pățești, cum ȳice vorba românescă: cine nu caută pe dracul, 'l-găsește de multe ori, dar cine-l caută cu voia, apoi nu mai scapă de el până-i lumea.

Acésta a fost sórtea și a lui Nică. 'L-chiăma Voinicul, și numai voinic nu era. I-deduse Dumneđeu avere, dar nu grigia de ea. Avea soția bună și un prunc, mândru de cu drag să te uiți la el; dar rămăneau amândoi uitati și părăsiți acasă, întocmai precum erau părăsite și uitate tóte lucrurile lui.

Judecățile, unele le mai câștiga, altele le mai perdea; dar cu tóte acestea el rămânea totdeuna cu cea mai scurtă. Plătea de multe ori la cheltuieli de judecată, până-l ustura pielea, mai umbla câte odată și închis și pedepsit, și tot nu-și venea în fire. Abia scăpa de un necaz, și n'avea pace, până nu-și băga capul în altul. Ađi așa, mâne așa, până când mai pre urmă, rămăsese, de navea nimic.

Va fi vrut Dumneđeu, că casa să nu fiă scrisă pre numele lui, ci pre numele muerii, pentrucă altcum și casa s'ar fi dus după celelalte multe, și la mórtea lui ar fi rămas beata văduvă și pruncul pre uliță.

Este grea sórtea fiă-cărei văduve, dar cu mult mai grea era sórtea nefericitei Ilene, soției lui Nică, când și-aducea aminte de starea, în carea a fost dēnsa la părinți, de averea cea frumoasă, ce o adusesese în căsătoria, și când se vedea acum lipsită de tóte, și rămasă cu un prunc necrescut. De multe ori ȳicea suspinând: „sum cea mai nefericită ființă pre pământ, am fost nefericită, până când mi-a trăit bărbatul, n'am avut dóră o singură ȳi de bucuria. Nefericită sum și acum. Nu-mi este însă de mine. Mie bag-sēmă, astfelu mi-a fost ursita să sufer în lume. Ce voiu face însă, cu acéstă ființă nevinovată! ce voiu începe cu pruncul meu, unica mea mângăiare!“

Cu astfel de gânduri să ocupa ȳiua și nóptea. De multe ori nu-și putea ascunde lacrimile dinaintea lui Pavel, a fiului, ci și acesta i-făcea și mai mare durerea. Dēnsul era acum trecut de 12 ani, și înțelegerea fórte bine durerea mamei sale. Chiar pentru aceea căuta, pre cât poté a-și inneca durerea înaintea lui. Pavel însă fiind mărișor, și bine crescut de mamă sa, înțelegerea fórte bine durerea dēnsei. De aceea de multe ori, când o vedea plângēnd, i-ȳicea să nu fiă supērată, ci să-se mângăie, că Dumneđeu, precum i-a spus și dēnsa, și precum a învățat și la școlă, îngrijește de ómenii buni, și nu-i lasă în necaz și durere nemângăiați.

Ileana nu avea nici o rudeniă, navea pre nimenea. Părinții i-murisēră de mult, ér un unchiu al ei din partea mumei sale era preot într'un sat fórte departe. De mult nu mai auđisē nimic despre dēnsul, și nu șciea, dacā mai trăiește, séu nu.

Într'o séră venind Ileana cu pruncul dela biserica cătră casă, și văđēndu-o acesta supērată i-ȳisē:

„Mamă, Dta mi-ai spus, că noi avem un unchiu preot într'un sat departe, în satul Busuioc, n'ar fi bine să-i scriu eu o scrisóre, și să-l întrebăm de sfat, că ce să fac eu acum. Póte că el nu va fi avēnd prunci, și astfelu va îngriji de noi, și apoi bun este Dumneđeu, dacā voiu crește mare, apoi voiu îngriji și de Dta.“ „Ei bine, drăguțul mamei, să-i scrii, dar șcie Dumneđeu, mai trăiește unchiul séu ba, că acum este tare de mult, de când s'a depártat și n'am mai auđit nimic de dēnsul.“

A dóua ȳi des de diminēta să pusē Pavel, și scrise unchiului séu o scrisóre frumoasă, în care îi arētă starea, în care a rămas dēnsul și mama-sa, ér după o săptămână și primiră răspuns.

Pavel desfăcū scrisóra cu mare nerăbdare și nu puțină i-fū bucuria când află întrēnsa nește bani, și când văđū, că unchiul séu i-scrie, să mērgă la dēnsul dimpreună cu mamă-sa. „Veđi acum mamă, Dumneđeu ne-a ajutat, să nu mai plāngem, să nu māniām pre Dumneđeu; ci să ne gātăm de călătoria, să mergem cât mai curēnd la unchiul, să-i sărut mâna, și să-i mulțēmesc.“ „Vom mai vedē i-răspunsē mama sa și vom mai gândi.“

Mama-sa nu voia să mērgă, pentrucă socotea, că nu este frumos, să-i cadă amēndoi spre greutate. Destul este, și-ȳicea ea, dacā unchiul este așa de bun, și iea asupra-și îngrijirea de Pavel. Astfel să hotări a-l trāmite numai pre dēnsul.

La câteva ȳile 'l-și trāmise cu nește neguțatori cari tocmai mergeau la tērg la satul Busuioc. Sē despărți greu de mamă-sa bietul băiat, tocmai ca și dēnsa de el; dar gāndea ce să facem, ne vom vedē în curēnd érá, și apoi dóră, bun este Dumneđeu ne va fi mai bine.

Doispredece ani rămase Pavel la unchiul séu. În timpul acesta mamă sa să susținē acasă cu aceea ce potea câștiga cu lucrul mânilor sale, și i-creșcea inima de bucuria, când căpēta dela Pavel câte o scrisóre, și auđia, că-i merge bine.

Pre Pavel 'l-mai dete unchiul séu doi ani la învățatură, pentrucă în satul Busuioc erau școle mai bune, ca în Mărășești, unde imblase el, ér când implini 14 ani 'l-pusē la economiă.

Pavel era muncitoriu și cu grige și cu credință, și unchiul séu pentru portarea lui cea frumoasă și pentru lucrurile, ce-i făcea, în tot anul punea pre séma lui în casa de păstrare din orașul vecin câte o sumuliță de bani, după cum era și rodul câmpului și venitele, așa încât când ajunse vârsta de 24 de ani avea o miă de florini, și mai câte ceva.

Popa Gavrilă nu-'l privea pre Pavel, ca pre un servitor, ci ca pre un fiu al séu; ér Pavel nu șciea, ce să fucă, și cum să lucre mai mult și mai bine, ca să fiă și mai plăcut unchiului séu. Cea mai mare bucuria a lui era, când auđia dela ómeni, că unchiul séu 'l-laudă, și ȳice, că nici odată nu i-a mērs economiă mai bine, ca de când este Pavel la

dênsul. El nu era ca alți feciori, să umble după jocuri și pre la birturi; ci gândul lui era la economiă, ér când avea câte puțin rëgaz, i-plăcea să stea cu unchiu-sëu de vorbă, dela care auđia multe învățături bune și frumoșe. Astfel o dusë el, până când plecà acasă.

Era tocmai în ȓiua de Crăciun, când după-ce veniră dela biserică și prândiră, i-ȓisë lui Pavel unchiu-sëu, popa Gavrilă: „Fëtul meu, acum tu ai crescut mare, ai minte bună, și ești muncitoriu, apoi ai și vr'o doi bănișori, și am băgat de sëmă, că șcii să te sbați, și să trăești în lume. De aceea va fi bine, ca tu să mergi la mamăta acasă. Acolo la voi, la Mărășești este pământul mai eftin, să-ți cumperi neșce pământ, și să-te apuci de lucru.“ „Bine răspuse Pavel, și eu socoteam așa, dar dupăce Dta mi-ai făcut atâta bine, apoi eu nu cutezam să-ți ȓic, ca să nu te superi pre mine.“ Nu mă super de loc adaogă popa Gavrilă, acum ȓi-a venit vremea, să trăiești și tu de capul tëu.“

Preste două sëptemâni Pavel plecà cătră casă. La despărțire două lucruri i-spuse popa Gavrilă, și anume: să te ferești de ómeni rei, și să fii ca și până acum muncitoriu și de omeniă, pentrucă pre omul de omeniă 'l-ajută și Dumneȓeu, și n'are frică de nimenea.

Cum să lăți vestea-n sat, c'a venit acasă Pavel, toți ómenii din sat doriau să-l vadă, și să vorbescă cu el; ér mamele cu fete, pare că erau vorbite, i-dedeau rôtă de departe nanei Ilenei. Nici nu era mirare. Pavel era un voinic mândru și cu minte. Apoi de, care mamă n'ar fi gândit, că e bun de ginere.

Pavel însë nu voia să se-însóre, mai nainte de ce și-ar fi cumpërat neșce pământ, și și-ar fi grigit casa. Së întëplă însë, că nu după mult, să vëndù un pătrariu de pământ, care odinióră fusëse al tatălui sëu. Merse deci și el la casa satului la licitație, și-l cumpëră cu 700 de florini, și-mai cumpëră apoi și neșce boi, și să vëȓù în curënd om cu de tóte. Când să desprimăveră era el totdeuna cël dântăi la lucru, de să mira lumea de el, când 'l-vedea atât de muncitoriu; ér când veni timpul secerii, bucatele lui erau cele mai frumoșe din câmp.

Plugarii, precum să scie, cât ține vara, în Dumineci și în sërători după amëȓi să adună câte mai mulți la umbra câte unui pom, și să pun la divan. Aici să povestesc multe și mërunte, despre sëmënături, despre porția, despre bătăi și despre câte-n lume tóte. Së mai face și câte o glumă, din când în când, și astfeliu trece timpul cu pace și cu bine.

La Mărășești mai mulți ómeni să adunau la casa nanei Ilenei, să stea de vorbă cu Pavel, să-le spună, cum este, și ce-a vëȓut dënsul în satul Busuioc. Între ei mai cu sëmă moșu Petru, chinezul, d'abia 'l-vedea, ar fi stat de vorbă cu el și ȓiua și nóptea.

Înr'o Duminecă după secerë, să adunasëra ómeni mulți, și venise și moșu Petru. Atunci începù a vorbi Pavel vesel, cum era, și a-le spune la ómeni din pășaniile sale.

„Ei moș Petre, ȓisë el să umbli lumea și țera, nu găsești sat mândru și vestit, ca satul Busuioc. Nu este pëcat, că i-a pus numele Busuioc, pentrucă este, ca și o flóre întrë celelalte sate, așa încât tóte satele pot să învețe câte ceva bun, numai când l'or vedé și de departe. Së nu gândiți apoi, că satul Busuioc este mai mare, decât altele, sëu că locuesc în el altfel de ómeni. Nu, dómne fereșce. Satul Busuioc este tocmai așa de mare, ca și Mărășești; ómenii încă sunt români și plugari, ca noi — și 'mi-spunea unchiul de multe ori, că pre vremea, când s'a dus dënsul de preot în sat, era un sat prepădit, ca vai de el.“ Acum însë 'ți-vine, să te miri, când vëȓi, ce rënduielă frumoșă este în tóte.

„Casele sunt frumoșe, înalte, cu ferestri mari, și lumioșe, când intri în ele, afli aer curat, curțile sunt curate și tóte le afli puse la locul lor, ér grădinile sunt pline de pomi, de legume și de flori, așa încât din grădină are omul legumi intru prisosintă. In ulițe sunt și pre o parte și pre alta pomi, încât 'ți-este drag să umbli prin ele. Apoi ómenii sunt sănătoși și veseli, și nici nu pot fi altcum, pentrucă au toți de tóte. Nimenea nu este dëtoriu nici în porția, nici la alții. Din contră partea cea mai mare din ei au banii lor dați pre camëtă în cassa de păstrare și în alte locuri. Apoi să mai vedeți una: ómenii în Dumineci și în sërători nu să duc la birt, cum fac pre aiurea; ci merg la școlă cu grămada. Acì învățatoriul și preotul le ceteșce din novele, i-învëtă să cante în cor, și cu corul lor fac minuni în tot locul; apoi să mai înțeleg unii cu alții, ce să facă cu una, ce să începă cu alta, și în tóte le merge bine.

„Ce ȓici moș Petre, așa este, că ȓi-ar plăcé și Dtale să locuești, și să fii birëu în satul Busuioc.“

„Apoi de nepóte, răspuse Petru, mi-ar plăcé și mie, dar decă nu să póte, nu să póte, ce să-i faci necăzului! Eu unul gândesc, că în lume este și cum vrea Dumneȓeu, când dă Dumneȓeu omului, are de tóte, când nu dă Dumneȓeu n'are nimic, apoi macar de s'ar face praf, și de ar lucra și cu dinții nu numai cu mânilor.

„Ai dreptate moș Petre răspuse Pavel, în lume este cum vrea Dumneȓeu, și să vedeți, așa mi-a spus mie unchiu-mieu, carele șcie scripturile, că Dumneȓeu vrea numai binele omului; dar ca să-i mërğă omului bine, trebuie să-și vrea și el binele.“

„Măi! că mare o mai vorbiși, nepóte, răspuse birëul, dar spune-mi Dta mie, și spuneți voi toți cei de față, să fiă vre-un om în lume, carele să nu-și voiéscă binele?“

Nu-și sfërși bine birëul vorba, și Pavel îndată fù gata cu răspunsul.

„Apoi de moș Petre, așa se pare, că ar fi, cum gândesci Dta, și tot nu este așa. Dar se vă spun o pildă, ca să vedeți, că este altcum. Eu am umblat mult, precum știți, astă vără pe câmp, și am vădut, că deși Dumneșeu trâmitea sórele și plóia de o potrivă preste holdele tuturor ómenilor, totuși când ajunsăram la secere, la unii erau bucate mai frumoșe, la alții mai slabe, și éráși la alții de tot slabe. De unde a venit ácéta deosebire? De bună-sémă de acolo, că unii și-au lucrat holdele mai bine ér alții mai réu. Va să dică Dumneșeu a dat la toți de o potrivă, dar ómenii nu și-au dat și ei lor adecă n'au lucrat toți pământul bine, și dacă n'a lucrat nici n'a rodit.“

„Ei nepóte, nepóte, răspunse biréul, se vede c'ai trăit tot între ómeni cu putere, și nu șcii crede sărăcului. Să veđi însé, ca să lucrì pământul bine 'ți-trebuiesc multe: 'ți-trebuiesc vite bune, plug bun, și mai câte de tóte. Bine ar lucra pământul de bună-sémă și ómenii nostri, dar cu ce, când n'au vite, n'au unelte și rëndueli bune. 'Și-apoi se-ți mai spun una și bună, este lesne a dice, dar este gréu a face. Cine în lumea asta n'ar dorì, și n'ar vré, se-și lucre bine pământul; dar numai cu voia nu se póte ara, și lucra.“

„Așa este moș biréule răspunse Petru; dar se-ți mai spun și eu una: De bună-séma 'ți-aduci aminte, că după-ce a scos Dumneșeu pre Adam din raiu, și i-a đis că cu sudórea feței sale se-și câștigue pânea de tóte đilele, nu i-a dat nici plug, nici grapă, nici vite; dar când s'a vădut lipsit și necăjit, atât Adam cât și următorii lui au gândit, ce să facă, și ce să începă, și încet încet, și-a făcut ađi una, mâne alta, până când neamul ómenesc a ajuns la starea de astăđi. Astfel și noi, dacă voim să trăim cu cinste între celelalte nații din lume, apoi să începem și noi mai cu deadinsul astăđi cu una, mâne cu alta, și de bună-sémă vom afla calea cea adevérată. Astăđi nu mai este de lipsă se începă omul, cum au început Adam, astăđi este mai ușor, se ne uităm numai, ce fac alții, și se învățăm și noi dela ei lucrurile bune și frumoșe, și în câțiva ani altă față va avé satul Mărășești.

Așa s'a început și în satul Busuioc. Înainte cam cu vr'o 20 de ani era un sat prăpădit, dar a dat Dumneșeu, de a venit un popă învățat, și cu durere cătră popor, și ómenii ascultând de el au făcut minuni. Cum a venit popa-n sat, a început a îndrepta pre ómeni, ađi la una, mâne la alta, apoi mai ținea cu ómeni, câte o adunare, unde vorbea unul una, altul alta; densusul i-asculta pre toți, ér după-ce isprăveau, le spunea și densusul, ce socoteșce, și așa ómenii se luminau, și din đi în đi le mergea mai bine.

Așa între altele, se vă spun, câteva din cele ce s'a făcut în satul Busuioc: Mai nainte vreme, când păgubea omul cu câte o vită, era fórté mare

nécaz pre capul lui, și era silit de multe ori se făcă dătorii, ca se și-o cumpere la loc, și până când și-plátea dătoriile, se făcea rob la jidovul, seau la altul, dela care împrumută banii. Astăđi însé nu mai este așa. Cu rënduiélă și cu înțelegere bună ómenii la sfatul popii au făcut între ei o le-gătuiélă, că se se ajute unul pre altul în astfel de întemplări, și a đis așa: se dăm tot omul câte 50 de cruceri de fiă-care vită la an și se facem un fond, din care se ne ajutăm, când ni-se întemplă câte o pagubă, ér până când va creșce fondul mare, dacă se va întempla în sat vre-o pagubă, s'o pre-țuim, și se-o plătim cu toții omului păgubit.

Apoi știți mulți știu multe, dar și pot mai multe, decât unul singur. De atunci încóce fondul a crescut, și în câțiva ani de astfel de pagube ómenii sunt scăpați.

Într'altă adunare făcură apoi alt lucru frumos. Țin bine minte, că odată începú a vorbi învățatoriul și a spune, cât este de réu, că la biserică și la școlă n'avem bani, și apoi, când ne trebuie se facem câte ceva, suntem siliți a face arunc pre ómeni, și se le punem dări și sarcine nóue; apoi știți bine, cu cât chiu și vai îi-adunăm. N'ar fi óre mai bine se căntăm se facem la biserică un fond? Ba da, rëndunsărá cu toții, și după-ce se sfătuiră, se adusé hotarírea, că din tóte rodurile din bucate, din póme și din tot felul de cășcig se dea tot omul cê-l va lăsa inima pre séma bisericeii.

De atunci încóce se adună mulțime de bucate și altele pre séma bisericeii și a școléii. Ómenii dau bucuros ce pot, apoi acestea se prefac în bani, și astăđi biserică are un fond frumos, carele în scurt timp cu ajutoriul lui Dumneșeu va creșce așa de mare. încât de acolo se vor acoperi tóte trebuințele bisericeii și ale școléii.

Mai este apoi încă o mare ușurință pentru ómenii din sat, când sunt bani la biserică. De multe ori are omul trebuință grabnică de bani, și dacă sunt la biserică, atunci merge acolo, și împrumută cu camete puține, și astfel se ajută.

Cu chipul acesta s'au făcut tóte rënduelele bune și tóte îmbunătățirile în satul Busuioc.

Acum dupăce v'am spus acestea, vă întreb, ce gândiți: așa este că Dumneșeu dà la toți, dar mai mult dà acelora, cari dau și ei din mâni, adeca cari lucră, cari gândesc, și cari cu bună înțelegere fac lucruri plăcute lui Dumneșeu?

Da răspunseră întru un glas cu toții, și de aci înainte se facem și noi așa.

Deci se hotărîrá, ca a dóna đi se mérgă și ei la preotul lor, se-l róge, se făcă și ei cum s'a făcut în satul Busuioc.

Preotul i-primi cu mare bucuriă, și le đisé: 'Mi-pare bine dragii mei, că ați venit la cunoscință, și acum voiți, se faceți ceea ce v'am spus eu de

mult, se facem așa și noi, eu voiu fi totdeauna împreună cu învățătorul între voi, și apoi de bunăseamnă ne va ajuta și Dumnezeu.

De atunci încôce se adună toți oamenii din sat în Dumineci și în sărbători la școlă, se vorbesc, se sfătuiesc despre lucrurile lor,  r  rintele și învățătorul le mai ceteșce din cărți și la toți le merge mai bine, și cât de cur nd satul Mărășești va fi sat de frunte în lume și în țeră.

Toți sătenii sunt acum mai voioși, dar între ei cel mai voios este Pavel Voinicul, carele a ajuns de poveste în sat, nu însă în cele rele, precum era tată-său, ci în cele bune.

Acum Pavel s'a și însurat, și a nimerit bine și s'a făcut om de frunte. Sătenii 'l-cinstesc și-l iubesc;  r el cu cine se-nt lneșce i-spune dóue lucruri: r g te lui Dumnezeu și fii muncitoriu și de omeniă, pentrucă Dumnezeu le dă la toți, dar mai cu s m  celor ce dau și ei din m ni, și cari prin munca lor se fac vrednici de ajutorul lui Dumnezeu.

D I V E R S E.

* *Fundațiunea „Gozsdu“* a ținut în zilele din urmă ale lunei August n. în Sibiiu ședințele sale anuale ordinare. S'au pertractat 168 cereri pentru stipendii. Aprope t te stipendiile vechi s'au urcat. S'au votat la 46 stipendiști vechi suma de 13,100 fl și la 28 stip. noii 5450 fl. Pentru 24 rigoroșanți vechi și noi s'au votat drept taxe de rigoroșe și de diplome 2000 fl. Suma totală a stipendiștilor și rigoroșanților este 98,  r ajutorul ce-l capătă ei de la fundațiunea „Gozsdu“ în proximal an școlar se urcă la considerabila sumă de 20,550 fl. v. a. Fie binecuv ntat  memoria marelui mecenate Emilian Gozsdu!

* *Nou institut de bani* românesc pe acțiuni s'a inființat în comuna Uzdin (Ozora) cu firma „Concordia.“ Noul institut de bani al fraților nostri din fostul teritoriu gr nițeresc, acum în comitatul Torontal, este deja improtecolat la tribunalul reg. competente și sub conducerea activului protopresbiter dl T. Miclea, ajutat de fruntașii poporului d'acolo, promite a prospera și a fi de mare folos poporului nostru din acel ținut românesc m nos și bine conservat incă.

* *Bibliograf .* În tipografia diecesan  din Caransebeș a apărut în zilele din urmă: „Catechismul“ religiuinii ortodoxe-res ritene pentru școlile populare de Dr. Petru Barbu, manual didactic, aprobat până acum de venerabilul consistoriu din Arad. Prețul 20 cr. v. a. și se p te procura dela librăria diecesan , seau dela autoriul din Caransebeș. Tot în numita libr ri  au apărut mai departe: „Manual de istoria literaturii române,“  ntocmit de Enea Hodoș. Prețul pentru Austro-Ungaria 2 coróne 50 de bani. Recomandăm ambe aceste cărți în atențiunea publicului.

* *Concert.* Dl. Ioan Damian, oficial consistorial din Sibiiu în c letoria sa la Lipsca, unde voesce se se cultive mai departe în artă musicală va trece prin Arad, unde va concerta Miercuri  n 8/20 Septembrie a. c. prin Lugos, unde va concerta S mb t   n 11/23 Septembrie și la Caransebeș Marți  n 14/26 Septembrie a. c. Preștațiunile de p n  acum ale valorosului baritonist, ne indrept șesc a spera, că publicul român il va imbr șosa cu tótă caldură.

* *Convocare.* Pe baza Regulamentului pentru reuniuni și conferințe inv ț toresci precum și a concludului luat în adunarea trecută, prin acésta convocăm a dóua adunare din anul curinte a reuniunii cercuale a invățătorilor rom. ort. din despart m ntul Belinț pe ziua de 4/16 Septembrie a. c.  n localitatea școlii rom. ort. din Belinț pe l ng  urm toriuil program:

1. La 8 ore a. m. asistare în corpore la c i marea Duchului s nt și deschiderea ședinței;
2. Prelegere practică din „Geografie și Istori “ predată de Sofroniu Racovițanu invățător în Balinez;
3. Reflexiuni pedagogico-didactice asupra prelegerii ținute;
4. Cetirea rep rtelor: a) biroului; b) cassariului, și c) bibliotecarului;
5. Alegerea comisiunei pentru censurarea rap rtelor.
6. Constatarea membrilor preșenți;
7. Tragerea la raspundere a membrilor cari au absentat dela adunarea trecută.
8.  ncassarea tacselor;
9. Cetirea disertațiunilor insinuate;
10. Raportul comisiunei esmise pentru censurarea rep rtelor;
11.  mp rțirea temelor din „Invățământul intuitiv“;
12. Diferite propuneri;
13. Alegerea funcționarilor pentru noul period de 3 ani, și
14. Ficsarea locului și a timpului pentru ținerea prosimei adunări și închiderea adunării.

Chiseteu, 18/30 August 1893. — Simeon Faur, v.-președinte. Constantin Pava, notariul reun.

* *Arta de a trăi 1000 de ani.* Doctorul Javal s'a îndeletnicit cu o anchetă asupra artei de a trăi o sută de ani. Astfel, el a adresat un mic cestionar tuturor centenarilor cunoscuți,  ntreb ndu'i asupra feliului lor de a viețui. D-rul Javal a primit vr' o 50 de răspunsuri, cari se pot resuma ast-fel: Nutriment simplu și abondent; alimentație vegetală, adecă compusă mai mult din legume. Cea mai mare parte din centenari n'au întrebuințat mai de loc rachiu; din potrivă, mulți dintre ei beau vin la masă. Vestminte calde și nu fum z . Lucru curios? mulți din acești b tr ni iubesc dulcețurile și mai ales zaharul.  n fine  nteresanții, declară unanim, că ei au evitat cu îngrijire emoțiunile de ori-ce fel.

* *Comb r  aflată.*  n comuna Z voeni în apropiere de orașul T.-Măgurele (România) un  ndivid, anume

Tănase Enache Enculescu, săpa un bordeiu, mai deună-și. Omul muncea din răspuțeri și sudorile îi curgeau șiroe de pe frunte. Cât ar fi dat el să pôtă sta colea la odihnă la umbră ca boierii și să mănânce bine și liniștit. Dér de, ce s'î faci. Cine se pôte lupta cu sérăcia! Totu săpând în pământ de-odată dă de un lucru, care nu sēmăna nici a pētră, nici a lemn. Îl ridică, se uită la el și rămâne înmărmurit. Era o icónă de aur și argint, fôrte veche, dér cât se pôte de bine lucrată. Tanase mai dă odată cu sapa și găsește un alt obiect: un inel mare împodobit cu pietre scumpe. Lui Tanase 'i se părea, că visază și săpând cu putere găsește un borcan de 5 oca plin cu monede vechi de aur. Iși pôte ori-cine închipui fericirea sérmanului Tanase, căci jumătate din valôrea comorii va fi a lui.

Nr. 3641/1893.

Înaltul Ministeriu reg. de instrucțiune publică, cu dispusețiunea din 10. I. c. Nr. 28060, oprește, sub pedépsa croită în lege, de la întrebunțare în școli, opurile următore:

1. Poetica română pentru cursul secundariu de I. Manliu, București 1890.
 2. Principie de literatură, de M. Străjan, Craiova 1892.
 3. Ion Maxim: Gramatica elementară a limbei germane de Nicolau Pilția Brașov 1892.
 4. Istoria universală de Ioan Slavici. Partea II. București 1891.
 5. F. W. Putzger's Historischer Schultatlas. Neu bearbeitet von Dr. A. Baldamus. Siebzente Auflage. Bielefeld und Leipzig 1891.
- P. T. inspectorii școlari sunt poftiți a cercula acésta spre scire și orientare.
Arad, 24 Aug. 1893.

Ioan Meșianu, m. p.

Episcopul Aradului.

Concurse.

Pentru distribuirea alor dóue, eventual trei stipendii de câte 200 fl. din fundațiunea „Elena Ghiba-Birta,” se escrie concurs până în **30 Septemvne a. c. vechiu.**

În sensul testamentului, la acest stipendiu au dreptul a recurge numai tineri cari studieză cu succes bun la vre-o școlă publică și sunt de religiunea gr. or. și de naționalitate română séu grécă, din comitatele: Arad, Bihor, Bichiș și Cianad, și ai căror părinți n'ar fi în stare a-i susține la ștudii.

Rudeniile fericitei fundătore vor avea preferință.

Recurenții au a-și înainta petițiunile lor, subscrisului comitet, provédute cu recerutele doveđi, până la termenul mai sus arétat.

Arad, 20 August v. 1893.

Comitetul fundațiunei.

—□—

Pentru deplinirea parohiei de classa a III-a din Voivozi cu filia Cuzap, protopresbiteratul Orăđii-mari, se escrie concurs cu termin de alegere pe **3/15 Oct a. c.**

Emolumintele sunt:

A) Din comuna matră Voivozi:

1. Dela 76 numere de case câte o măsură de cucuruz în bómbe care face 19 cub. à 5 fl., 95 fl. 2. 6 jugere pământ arétoriu în preț 100 fl. 3. Stólele usuate după calculul mediu alor 5 ani din urmă 60 fl. 4. 3 orgii de lemne à 5 fl. 15 fl. 5. Casa parochială prețuită în 20 fl.

B) Din filia Cuzap:

6. Dela 70 numere de case câte o măsură cucuruz în bómbe; care face 17 cub 2 mēsură à 5 fl.: 87 fl. 50 cr. 7. 32 jugere pământ arétoriu à 3 fl. juger: 96 fl. 8. Stólele usuate după calcul mediu alor 5 ani din urmă 40 fl. 9. 3 orgii de lemne à 5 fl.: 15 fl. 10. Casa parochială cu intravilanul prețuită în 25 fl. Suma 553 fl. 50 cr.

Afară de acestea fiitorul preot are drept a ține pe pășiunea comunală câte vite va avea.

Contribuțiunea după pământurile parochiale are se-o solvescă alegândul preot.

Cu privire la stóle notéză cumcă dela botez îi compe te preotului 50 cr., dela înmormēntare mare 3—5 fl., dela înmormēntare mică 1 fl. dela cununie 3 fl. éră pentru vestire 1 fl.

Doritorii de a ocupa acésta parohie sunt poftiți a-și subșterne recursele provédute cu documintele recerute pentru parohie de classa a III-a și adresate la comitetul parochial din Voivozi-Cuzap se-le subșternă protopopului subsēmnat în Oradea-mare, până în 1/13 Octobre a. c. avēnd recurinții până la alegere a se presenta în vre-o Duminecă séu sērbătore în sânta biserică din Voivozi și Cuzap, spre a-și aréta desteritatea în cele rituale și în predicare.

Comitetul parochial.

În conștelegelere cu TOMA PACALA, m. p. protopop.

—□—

Pentru ocuparea definitivă a stațiunei învățătorești din Ghiroda, inspectoratul Timișorii, se escrie de nou concurs cu termin de alegere pe ziua de **14/26 Septemvre a. c.**

Emolumentele anuale sunt:

1) bani gata 200 fl. v. a. 2) în naturale 30 chible de grâu și 20 chible de cucuruz, 3) 5 jughere de pământ, după cari învățătorul are a suporta sarcinile, 4) 20 m. cubici de lemne, din cari se va încăldi și sala de învățământ, 5) cuartir liber cu 2 încăperi și grădină, precum și stalog pentru vite, 6) dela înmormēntări 50 cr.

Dela recurenți se cere pe lângă cvalificațiunea prescrisă pentru stațiuni de frunte încă și atestat de conduită morală și de aptitudine de a conduce corul vocal esistent. Recursele sunt a se adresa subscrisului inspector de școle în Timișóra (Fabric). Recurenții au a se presenta în vre-o Duminecă ori sērbătore în s. biserică din loc spre a și aréta desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parochial, tinută în Ghiroda la 31 Iulie v. 1893.

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresbiterului: Dr. TR. PUTICĪ, m. p. inspector de școle.

—□—

În urmarea ordinațiunei măritului Consistoriu Metropolitan din 22 August 1892. Nr. 63. prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea definitivă a postului învățătoreșc la școlă gr. ort. rom. confesională classa II-a din **Beba-**

vechiă, cottul Torontal inspectoratul B.-Comloș cu termin de alegere 12/24 Septembrie a. c.

Emolumintele anuale sunt:

1) Salariu anual în bani gata 300 fl. v. a. 2) 3 jugere pământ arătoriu. 3) 6 orgii de pae din care are a-se încălzi și sala de învățământ, ér restul ce va rămâne din acești 6 orgii de pae se va folosi pe viitoriu în salariul învățătoresc. 4) Cortel liber cu 2 chilii, grădină de legumi în care se află vie de rod. 5) Pentru conferință 10 fl. 6) Pentru scripturistica 10 fl. 7) Dela înmormântari unde va fi poftit 40 cr. cr. v. a., éra dela cei ce vor pofti se cânte hora mortului 1 fl. 8) Pentru curator scolar are să se îngrijésca comuna bisericésca.

Doritorii de a ocupa acest post au a produce: pe lângă testimoniu de preparandia și de cualificațiune, atestat din limba magiară și atestat că e de religiune gr. ort. română.

Recursele astfel înstruate și adresate comitetului parochial au a se substerne Pré On. Domn. inspector școlar Paul Miulescu, până în 8/20 Septembrie a. c. în B.-Comloș.

Competenții au a se presenta în vre-o Dominecă sau sêrbătóre în sânta biserică spre a-și arêta desteritatea în cant și tipic.

Beba-vechia, la 15/27 August 1893.

Andrei Vacarescu, m. p. *Dimitrie Blaga, m. p.*
paroch. și pres. com. par. not. com. paroch.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopresbiter și inspector școlar.

—□—

Pentru ocuparea definitivă a stațiunii de învățător și învățătóre la școla poporală din **Ianova**, inspectoratul Timișorii, se escrie concurs cu termin de **30 de zile dela prima publicare**.

Salariul anual al învățătorului: 1) bani gata 158 fl. v. a., 2) 50 chible de grâu; 3) 3 jughere de livadă, după cari alesul va suporta sarcinile; 4) 32 m. lemne, din cari are a se încălzi și sala de învățământ; 5) pentru conferință 6 fl., ér pentru scripturistica 5 fl., 6) dela înmormântări 50 cr., 7) quartir liber cu grădină și estravilan.

Salariul învățătórii la an face: 1) în bani gata 150 fl. v. a., 2) 50 chible de grâu; 3) 16 m. de lemne, din cari are a se încălzi și sala de învățământ; 4) pentru conferință 6 fl., pentru scripturistica 5 fl.; 5) pentru quartir relut de 30 fl. v. a.

Reflectanții au să-și substernă recursele ajustate cu testimoniu de cualificațiune, limba magiară și atestat de conduită morală, prea on. oficiu protopresbiterial al Timișorii (Fabrik). Recurenții la postul de învățător au să dovedésca aptitudinea de a conduce corul vocal. În fine concurenții au a se presenta în s. biserică de acolo, în vre-o duminecă ori sêrbătóre, spre a-și arêta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parochial, ținută în Ianova la 6/18 August 1893.

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresb. tractual Dr. TR. PUTICI, m. p. inspector de școle.

—□—

Pentru ocuparea postului de învățătóre la școla conf. gr. or. rom. din **B.-Comloș** tractul B.-Comloșul — cu termin de alegere **30 de zile dela prima publicare**.

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a., cortel liber cu 2 chilii, culină, cameră și grajd; precum și jumetate de grădină întravilană și 3 orgii de paie.

Dela reflectante se pretinde, că recursul provêdut cu urmatórele documente: a) atestat de botez, b) testimoniu preparandial, de cualificațiune și limba maghiară, c) atestat despre servițiul de până acum; să le substernă Pré On. Domnu inspector școlar Paul Miulescu în Nagy B.-Kömlös.

B.-Comloș, din ședința comitetului parochial gr. or. rom. din B.-Comloș, ținută la 6 August 1893.

Iuliu Vuia, m. p. *Iulian Stanescu, m. p.*
notariu. preside.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopresbiter și inspector școlar.

—□—

Pe stațiunea învățătórească dela școla gr. or. din comuna **Varviz**, inspectoratul Orăzii-mari, se escrie concurs, cu termin de alegere pe **8/20 Septembrie a. c.**

Emolumintele sunt: 1. Quartir liber cu grădină de legumi 20 fl., 2. Dela 72 numere de case à 1 fl., 72 fl. 3. Dela 72 numere de case câte una mesura bucate prețuit în 90 fl., 4. Dela 47 baeți decligați la școla de tôte zilele, și cea de repetițiune à 50 cr. 23 fl. 50 cr., 5. 3 jugere pământ arătoriu și 5 jugere pašune 25 fl., 6. Zile de lucru cu plugul 20 per 1 fl. 20 cr., ér cu mânilé 52 per 20 cr., 37 fl. 60 fl., 7. 3 Orgii de lemne 15 fl., 8. Venitul cântoral 25 fl. de tot 308 fl. 10 cr.

Recursele ajustate conform Stat. org. și adresate comitetului parochial din Varviz, sunt a se trimite subsemnatului în Oradea-mare până 5/17 Septembrie, ér recurenții au a-se presenta până la alegere în sânta biserică din pomenita comuna, spre a-și arêta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: TOMA PACALA, m. p. protopop și insp. școl.

—□—

Pentru deplinirea stațiunii învățătorești dela școla confesională gr. or. din comuna **Ch.-Apatêu**, protopopiatul Orăzii-mare, se escrie concurs cu termin de alegere pe **12/24 Septembrie a. c.**

Emolumintele sunt: 1. Quartir cu grădină de legumi prețuită în 30 fl., 2. În bani gata 60 fl., 3. Folosirea $\frac{1}{4}$ sesie de pământ prețuit 120 fl., 4. 10 cubule de grâu amestecat, și 5 de orz per 5 fl. laolaltă 75 fl., 5. Venitele cantorali (mort mare 1 fl. mic 50 cr. dela cununie 50 cr.) 30 fl., de tot 315 fl.

Competinții sunt avisați petițiunile lor ajustate conform prescrișelor Stat. org. și adresate comitetului parochial din Ch. Apatêu, a-le susterne subscrisului în Oradea-mare până în 10/22 Septembrie a. c. având recurenții în vre-o Dumineca, ori sêrbătóre a-se presenta în Sânta Biserică din Ch. Apatêu, pentru a-și arêta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: TOMA PACALA, m. p. protopop și insp. școl.

—□—